

Mensen ontmoeten, dat heeft de meeste waarde voor mij

AN TOLBOOM MET HAAR LANTAARN. „EEN STOOTVASTE ZEEMANSLAMP DIE ORKANEN KAN DOORSTAAN.”
FOTO: MARCHJE ANDRINGA

INTERVIEW: Wybe Fraanje

Jarenlang was An Tolboom een stille kracht in de diaconie aan daklozen, ex-gedetineerden, vluchtelingen en schuldenaren. Haar gezondheid belemmert haar steeds meer, maar het werk gaat door.

Leeuwarden Eigenlijk is het niks voor haar: op de voorgrond staan. An Tolboom (79) uit Leeuwarden verzet bergen maatschappelijk en diaconaal werk, maar doet dat het liefst buiten de schijnwerpers.

Solidair Fryslân wilde haar al eens nomineren voor de Pater Grasveldpenning, de onderscheiding voor bijzonder vrijwilligerswerk, maar die wilde ze pertinent niet hebben. De luwte is haar genoeg. “Ik ben maar een gewoon mens dat gewoon is”, zegt ze in haar flat negenhoog in Bilgaard.

Toch zal menig Leeuwarder haar kennen. Bijna vijftien jaar lang nam ze iedere laatste donderdag van de maand deel aan de Vredeswake bij het standbeeld van het paard op de Nieuwestad. Ze had altijd een lantaarntje met waxinelicht bij zich. „Dat is een franciscaans gebaartje”, verklaart ze. „Het is een stootvaste zeemanslamp die orkanen kan doorstaan.”

An is van de Ordo Franciscanus Saecularis (ofs), de franciscaanse lekenorde van ‘seculieren’, mensen die niet voor een kloosterbestaan kiezen, maar in de maatschappij functioneren met vaak een gezin en een baan, en van daaruit de franciscaanse waarden uitdragen. „Leven in eenvoud, dienen, dragen – vooral verdragen: de wereld is ons klooster. Ik ben erg ingenomen met de huidige paus, die zegt: je moet de straat op.”

Achttien jaar lang woonde ze in het klooster en werkte ze in de verpleging. Later trad ze uit, „vanwege een man”, maar die relatie bekliefde niet. Ze mocht terug naar het klooster, maar koos toch voor een ‘seculier’ bestaan. Ze werd verpleegster in ouderenzorgcentra Borniaherne en later in Nieuw Mellens in Leeuwarden.

Na haar pensionering hield het zorgen niet op. Ze werd vrijwilliger in het Aanloophuis in de Bagijnestraat, nam deel aan maatjesprojecten van Solidair Fryslân, zoals het schuldhulpproject en het scheepsmaatjesproject voor mensen met een verstandelijke beperking, zat in de werkgroep De Arme Kant van Leeuwarden en begeleidde ex-gedetineerden via Stichting Exodus. „Dat is heel mooi werk. Daar word je alleen maar rijker van – in die zin doe ik het ook voor mezelf. Mensen ontmoeten, dat heeft de meeste waarde voor mij.”

Het omzien naar het zwakke, het kwetsbare, het verstotene, het vergetene zit er altijd al in bij An. Bij het Aanloophuis zeiden de mensen tegen haar: jij bent zeker non? „Dat verlies je nooit meer blijkbaar.”

Toch wordt het steeds minder. Toenemende rugklachten beperken An steeds meer. Wel begeleidt ze nog altijd een jonge Eritrese statushoudster, die net een kindje heeft gekregen – An hielp bij de bevalling – en wel wat hulp kan gebruiken.

Vredeswake

Maar ze moet steeds meer activiteiten staken. Zo is ze vanavond voor het laatst bij de Vredeswake. Jan Bosman van Solidair Fryslân begon in 2003 met de wekelijkse vredeswakes in de binnenstad, nadat de Irak-oorlog begon. Een paar jaar later had je in Italië de actie *Pace a tutti i balconi*, op ieder balkon een vredesvlag. Bosman wilde dat ook in Leeuwarden: op iedere toren een vredesvlag op de Internationale Dag van de Vrede. An naaide aan haar naaimachine die vlaggen in elkaar. „Dat vredeswerk is zó belangrijk: alle mensen zijn gelijk. Ik vind dat iedereen erbij hoort. Wie mag je uitsluiten? Met wie mag je oorlog voeren?”

Ieder mens is het waard om naar omgezien te worden. „Ook gedetineerden: in wezen heeft iedereen een kern in zich die goed is. Met goedheid kun je dat lichtje activeren. Daar zie ik ook resultaat van. Ik heb bij Exodus een jonge vent meegemaakt die helemaal boven zichzelf is uitgetild. Hij ging studeren en kreeg een baan. Daar groei ik dan ook enorm van, want daar doe ik het voor. Bij de schuldhulp gebeurt dat ook. Dan zie ik die ogen weer opleven en dan kom ik iemand na jaren weer eens op straat tegen en is het van ‘Dag An!’ Dat geeft mij een fijn gevoel.”

Geloven op maandag

An is kerkelijk betrokken bij de rooms-katholieke Vitusparochie. Ze houdt van de katholieke liturgie, maar vindt haar weg vooral in allerlei interkerkelijke diaconale projecten. Haar combinatie van een devoot leven en de vertaling daarvan naar het dagelijks leven wordt niet altijd door iedereen gewaardeerd. „Mensen die heel veel praten en precies weten hoe het moet maar niks doen, die vinden wel eens dat ik te veel push. Terwijl ik niet push, ik reik gewoon mogelijkheden aan om iets te gaan dóén. ‘Geloven op maandag’ noemt Jan Bosman dat altijd, dat vind ik een mooie term. Ik vind het lastig om te zien dat mensen het moeilijk hebben, dan kom ik in actie.” Er valt dan misschien wel een gat als zij met haar activiteiten stopt, maar An weet zeker dat het doorgaat. „Ik probeer gewoon Jezus te volgen en veel meer mensen willen dat. Bij het Aanloophuis zijn veel vrijwilligers uit de gereformeerde-vrijgemaakte Morgensterkerk en de christelijk-gereformeerde Bethelkerk – ook jonge mensen. En je hoeft niet volmaakt te zijn om je in te zetten. Ook An Tolboom heeft haar kwalijke kanten. Ook aan mij is nog veel te verbeteren. Het mooie van fouten maken is: je kunt het anderen niet kwalijk nemen als zij fouten maken.”